

FILOLOGIYA FANLARI

“REZISTANS” ADABIYOTI NIMA?

*G'aniyeva Nozanin G'ayratovna, Buxoro davlat pedagogika instituti o'qituvchi,
ganiyevanozanin97@gmail.com*

Annotatsiya: Qarshilik adabiyoti dominant mafkuralarga qarshi turish uchun ijtimoiy-siyosiy faoliyat sifatida tushunilishi mumkin bo'lgan adabiy mahsulotni o'rganish uchun bitta kichik maydon. Qarshilik adabiyoti isyonning ifodasidir. Qarshilik adabiyotining ikki qutbi qarshilik va zulmdir. Zulm qarshilikni keltirib chiqaradi, ya'ni qarshilik zulmning mantiqiy reaksiyasidir. Qarshilik adabiyotiga badiiy adabiyot, kino, drama, she'riyat, tasviriy san'at va qo'shiq kiradi, ular tarix davomida siyosiy qarshilikning ko'plab shakllarini aks ettiradi. Qarshilik adabiyoti va ommaviy axborot vositalari zulm yoki zolim tizimlarga ijodiy tarzda faol qarshilik ko'rsatadi. Qarshilik adabiyoti-bu harakatlarning qarshilik hikoyalarini yetkazish va saqlashga imkon beradigan san'at doiralariidan biridir.

Kalit so'zlar: Rezistans, qarshilik, zulm, roman, teatr, fotosuratlar, rezistans she'riyati, rivoyat, autobiografiya

WHAT IS "RESISTANCE" LITERATURE?

*Ganiyeva Nozanin Gayratovna, teacher, Bukhara State Pedagogical Institute,
ganiyevanozanin97@gmail.com*

Annotation: Resistance literature is one small area to study a literary product that can be understood as a socio-political activity to counter dominant ideologies. Resistance literature is an expression of rebellion. The two poles of resistance literature are resistance and oppression. Oppression causes resistance, i.e. resistance is a logical reaction of oppression. Resistance literature includes fiction, film, drama, poetry, Fine Arts, and song, which reflect many forms of political resistance throughout history. Resistance literature and the media actively oppose oppression or oppressive systems in a creative way. Resistance literature is one of the artistic circles that allows movements to convey and preserve resistance stories.

Key words: resistance, resistance, oppression, novel, theater, photography, resistance poetry, narration, autobiography

ЧТО ТАКОЕ ЛИТЕРАТУРА «ДВИЖЕНИЕ СОПРОТИВЛЕНИЯ»?

Ганиева Нозанин Гайратовна, преподаватель, Бухарский государственный педагогический институт, ganievanozanin97@gmail.com

Аннотация: литература сопротивления-это одна небольшая область для изучения литературного продукта, который можно понимать как социально-политическую деятельность по противодействию доминирующим идеологиям. Литература сопротивления-это выражение восстания. Два полюса литературы сопротивления-это сопротивление и угнетение. Угнетение порождает сопротивление, то есть сопротивление является логической реакцией угнетения. Литература сопротивления включает художественную литературу, кино, драму, поэзию,

изобразительное искусство и песню, которые отражают многие формы политического сопротивления на протяжении всей истории. Литература сопротивления и средства массовой информации творчески активно сопротивляются угнетающим или репрессивным системам. Литература сопротивления-это одна из областей искусства, которая позволяет сообщать и сохранять истории сопротивления движениям.

Ключевые слова: *Сопротивление, сопротивление, угнетение, роман, Театр, фотографии, поэзия сопротивления, повествование, автобиография.*

Kirish

“Rezistans” ingliz tilidan tarjima qilinganda qarshilik ma’nosini ifoda etadi. Qarshilik adabiyoti o’zining estetik qiymatidan ancha yuqori bo’lgan sabablarga ko’ra ahamiyatlidir, chunki u inson ruhi qiyinchiliklarga duch kelganda qanday qilib sabr-toqatli bo’lishining ta’sirchan tasviri bo’lib xizmat qiladi. Bu siyosiy xabardorlik uchun platforma bo’lib xizmat qiladi, odamlarni adolatsiz kuch tuzilmalariga qarshi chiqishga ilhomlantiradi va ularning tasavvurlarini yoqadi. Qarshilik, ijodkorlik va siyosiy ong o’rtasidagi murakkab munosabatlarni tushunish turli xil tarixiy sharoitlarda adabiyotning transformatsion ta’sirini tushunish uchun zarurdir. Asosan, qarshilik adabiyoti zolim rejimlar, g’oyalar va ijtimoiy me’yorlarni so’roq qilishga va tanqid qilishga jur’at etgan bir guruh odamlarning sa’y-harakatlari va tajribalarini hujjatlashtiradi. U qarshilik va chidamlilik ruhini o’zida mujassam etgan romanlar, she’rlar, dramalar, insholar va xotiralar kabi adabiy asarlarning keng doirasini qamrab oladi.

Qarshilik adabiyoti qimmatlidir, chunki u insoniyat tarixining eng noaniq davrlarini yoritib, ezilgan va marginallashtirilganlarning ovozi ko’tarishi mumkin. Baxtsizlikka duch kelganlarning 40 haqiqiy tajribalarini tasvirlash, ularning qiyinchiliklarini kuzatishga imkon beradi va o’quvchilar orasida hamdardlik va tushunishni kuchaytiradi.

Qarshilik adabiyoti, shuningdek, qarshilik adabiyoti faqat "adabiyot" sifatida qabul qilinishi mumkin bo’lgan auditoriyaga murojaat qiladi. Xarlou tadqiqotlari nafaqat u muhokama qilayotgan matnlarning adabiy ahamiyati, balki ularning adabiyotning ta’rifi, adabiy janrlar, adabiyotning kontekstual va siyosiy ahamiyati to’g’risida davom etayotgan G’arbning akademik va akademik bo’lmagan dalillariga ajralmasligi uchun ham bahs yuritadi. Bunday tomoshabinlar uchun qarshilik adabiyoti o’zini chinakam tarbiyaviy harakat sifatida taqdim etadi. Bu harakat ham "kelajakka sodiqlik" dir.”

Qarshilik adabiyotidagi o’qishlar o’quvchilarga ijtimoiy kuch dinamikasi haqida ma’lumot berish orqali siyosiy jihatdan xabardor bo’lishga yordam beradi. Ijtimoiy adolatsizlik, diktatura, kamsitish va inson huquqlarining buzilishi kabi mavzularni o’rganish orqali u status-kvoga qarshi chiqadi va o’quvchilarni mavjud g’oyalar va tuzilmalarni shubha ostiga qo’yishga undaydi.

Ijodkorlik qarshilik adabiyoti bilan chambarchas bog’liq bo’lsa, u adolatsizlik oldida o’zgaruvchan kuchga aylanadi. Bu odamlarga kelishmovchiliklar, umumiy noto’g’ri tushunchalarni rad etish va muqobil imkoniyatlarni tasavvur qilish erkinligini beradi. Til, ramziylik va metaforadan samarali foydalanish o’quvchilarni harakatga

undashi va ular bilan rezonanslashadigan tushunchalarni etkazish orqali o'zgarishlarga ta'sir qilishi mumkin. Qarshilik, ijodkorlik va siyosiy ong o'rtasidagi munosabatlarni o'rganishda biz avtoritar hukumatlarning yuksalishiga guvoh bo'lgan tarixiy kontekstlarni o'rganamiz. Shuningdek, biz qarshilik adabiyotining muhim ta'sirini ko'rib chiqamiz. Biz muxolifatni manipulyatsiya qilish va bostirishdagi o'xshashliklarni aniqlash uchun tarixiy misollarni ko'rib chiqamiz, qarshilik adabiyotining repressiv kuch tuzilmalariga qarshi qurol sifatida doimiy ahamiyatini namoyish etamiz. Tarixiy qarshilik adabiyotidan olingan saboqlar, shuningdek, siyosiy ongni, tanqidiy fikrlashni va shaxsiy imkoniyatlarni qanday tarbiyalashi haqida ham muhokama qilinadi. Shuningdek, biz zamonaviy istiqbollarni ko'rib chiqamiz, bugungi kunda qarshilik yozishning dolzarbligini va Internet platformalarining qarshilik ovozlarni kuchaytirishdagi rolini tan olamiz.

Qarshilik adabiyotining ko'plab tarixiy kontekstlarda ahamiyatini tushunish va uning siyosiy ongni targ'ib qilish qobiliyatini anglash bizga adabiyotning o'zgaruvchan kuchini to'liq anglashga yordam beradi. Ushbu chuqur tahlil siyosiy ong, ijodkorlik va qarshilik o'rtasidagi murakkab aloqalarni tushunishga intiladi. Bu, shuningdek, qarshilik adabiyotining adolatli va adolatli jamiyatni rivojlantirishga bo'lgan uzoq yillik sadoqatini tan olish va qo'llab-quvvatlashimizni iltimos qiladi.

Inson sifatida aniqlangan ijtimoiy ob'ekt, shaxslar o'rtasida o'zaro ta'sir va tushunish vositasini ifodalovchi tilsiz mavjudlik yoki ahamiyatga ega emas. Inson ishlari va hissiyotlari qanchalik murakkab bo'lsa, ularni ifodalash uchun ishlatiladigan lingvistik shakldan oshib ketadi. Adabiyot tilning timsolidir; chunki bu insonning tashvishlari va tushunchalarini eng yuqori darajadagi uslublarda ifodalash uchun eng rivojlangan shakldagi tildir. Demak, adabiyot insonparvarlik masalalari sifatida zulm va qarshilik ko'rsatish vositasidir. Insoniyat a'zolari orasida zulmning mavjudligiga olib keladigan asossiz omillardan qat'i nazar, zulmning paydo bo'lishi qarshilik bilan intensiv ravishda qavslanadi; natijada. Qarshilik o'zini atrofdan ajratib qo'ymaydi yoki uning sharoitlaridan uzilib qolmaydi, balki uning o'ziga xos holatiga bog'liq

Tadqiqot obyekti

Maqolaning tadqiqot obyekti bu shaxslar va jamoalar o'zlarining o'ziga xos tajribalari, qarashlari va kurashlari bilan bo'lishish uchun zamonaviy qarshilik yozuvlaridan forum sifatida foydalanishlari mumkin. Bu marginal ovozlarga eshitis uchun platforma berib, dominant rivoyatlarning bir hilligini qiyinlashtirib, jamoat nutqida ochiqlik va xilma-xillikni targ'ib qiladi. Qarshilik adabiyoti tanqidiy aloqalarni rag'batlantiradi va o'quvchilarni ijtimoiy tengsizlik, atrof-muhitning buzilishi, inson huquqlarining buzilishi va tizimli kamsitish kabi zamonaviy siyosiy masalalarni o'rganish orqali hozirgi kvoga qarshi chiqishga undaydi. Bundan tashqari, qarshilik adabiyotining o'quvchilar orasida hamdardlik va tushunishni targ'ib qilish qobiliyati zamonaviy siyosiy istiqbollarni rivojlantirish uchun muhim ahamiyatga ega. Biz boshqa odamlarning ertaklariga sho'ng'ish orqali insoniyat tajribasining nuanslarini chuqurroq tushunamiz va marginallashtirilgan jamoalar duch keladigan qiyinchiliklarni yaxshiroq tushunamiz. Ushbu hamdardlik odamlarni ijtimoiy o'zgarishlarning katalizatori bo'lib

xizmat qiladigan yanada adolatli va adolatli jamiyat uchun harakat qilish va himoya qilishga undaydi.

Qo'llanilgan metodlar

Rezistans adabiyotini tahlil qilish jarayonida tematik tahlil usullaridan foydalanildi. Bunda yozuvchining umumiy dunyoqarashi emas, aniq faktlarga e'tibor qaratildi. Jumladan rezistans adabiyoti quyidagilarda ifoda etilar ekan:

Roman Yozish

Tarixning ko'plab davrlari davomida qarshilik davrlarini boshdan kechirgan mualliflar tomonidan badiiy romanlar yozilgan va bu hikoyalarning kuchi ijobiy ijtimoiy o'zgarishlarni keltirib chiqardi. Bunga ba'zi taniqli misollar kiradi Upton Sinkler 1906 yilgi roman o'rmon va g'azab uzumlari tomonidan jon Shtaynbek, ikkalasi ham ishchilar sinfi uchun ko'proq huquqlarga olib keldi.

Teatr

G'arb tsivilizatsiyasi boshlanganidan beri spektakllar ijtimoiy muammolarga qarshi norozilik va jamiyatning ijtimoiy va siyosiy tendentsiyalarini aks ettirish usuli sifatida ishlatilgan, masalan, San-Frantsisko mim truppasi spektakllar va musiqiy filmlar ko'rinishidagi siyosiy satira orqali adolatsizliklarni fosh qiluvchi teatr yaratish uchun yaratilgan.

Fotosuratlar

Tarix davomida fotosurat urush va zo'ravonlikka qarshi turish, repressiv rejimlarga qarshi turish va irqchilik va heteronormativ patriarxiyaga qarshi turish uchun ishlatilgan. Faye Shulman, ikkinchi Jahon urushi paytida partizan fotograf, kimdir fotografiyani qarshilik ko'rsatish shakli sifatida ishlatishiga misoldir.

Kino

Tarixiy jihatdan filmlar rejissyorlar tomonidan urush va zo'ravonlikka qarshi turish va xalqaro tushunishni rivojlantirish vositasi sifatida hukmron rivoyat va tarixlarga qarshi turish vositasi sifatida ishlatilgan. [39] hujjatli filmlar kabi film usullari haqiqiy dunyo kadrlarini va odamlarni zolim mafkuralarga qarshi turish bo'yicha katta guruhga spektakl yoki xabarning bir qismi sifatida birlashtirish qobiliyatiga ega.

Beton She'riyat

Beton she'riyat shaklidir she'riyat bu sahifadagi so'zlarning shakllanishining vizual tasviriga alohida e'tibor beradi. So'zlarning ma'nosi ushbu tipografik ahamiyat bilan ikkinchi o'rinda turishi yoki kuchayishi mumkin

Musiq

Musiq an'anaviy ravishda ijtimoiy harakatlarda yoki jamoaviy harakatlarga ilhom berish uchun ishlatiladigan oddiy, takrorlanadigan qo'shiqlarni namoyish etdi. Billie bayrami tomonidan " g'alati meva " (1939) yuz an'anaviy jihozlardan buzadi birinchi norozilik qo'shiqlaridan biri hisoblanadi, qorong'u ta'minlash, Amerika Qo'shma Shtatlarida linchings haqida unutilmas sharh

Olingan natijalar va ularning tahlili

Bugungi kunda adabiyot Falastin jamoalarining ijtimoiy va siyosiy tarkibiga singib ketgan bo'lib qolmoqda va qarshilik adabiyoti Falastin ichida va tashqarisida ishlab chiqarishda davom etmoqda. Ta'kidlash joizki, o'sib borayotgan diaspora

anglofon dunyosida mavjud bo'lgan ko'plab nashrlar va tarjima asarlariga hissa qo'shdi. Falastin kitob mukofotlari (2012) va Shimoliy Amerika Falastin yozadi festivali (2020) bunday ishlarni targ'ib qilishda yordam berdi, veb-saytlar esa Baffler va elektron Intifada rivojlanayotgan Falastin yozuvchilari va rassomlarining yozuvlarini baham ko'ring. Shunga qaramay, ming yillikgacha bo'lgan davr yozuvchilari erishgan maqom keyingi avlodlarga meros bo'lib o'tmagan. 1990-yillarda PLO o'zini o'zi himoya qilishining kombinatsiyasi va Falastin jamoalarining parchalanishining kuchayishi qarshilik adabiyotining nashr etilishi va tarqatilishi keskin o'zgarganligini anglatadi. Falastin jamoalari uchun uy nomlari bo'lib qolgan buyuklar haqidagi davomiy ishoralarni ko'rish uchun har qanday zamonaviy Falastin romani yoki she'riy to'plamining sharhlariga qarash kerak. Natijada, bu yozuv bir vaqtning o'zida uning siyosiy ta'sir Mac institutsional qo'llab-quvvatlash yo'q esa qizg'in, qarshilik adabiyot tarixiy merosi bilan bog'liq, bir noqulay o'rtasida o'tiradi.

Bugungi yozuvchilar chiqish paytida futbol stadionlarini to'ldirmasliklari hunarmandchilik yoki notiqlik etishmasligi uchun emas. Siyosiy rahbarlar adabiyotning moddiy harbiy qudrati va shoirlar pen UN-nutqlari haqida gapirganini ko'rgan vaqt uchun nostalji tushunarli, ammo agar biz bunday maqom hozirda erishib bo'lmaydigan institutsional yordamga bog'liqligini tan olsak, qanday qilib o'qishimiz va o'ylashimiz mumkin? shartlari u belgilab? Kabi raqamlar nur Hind, Sara M Solih va Muhammad El-Kurd qarshilik adabiyotining imkoniyatlari va cheklovlari to'g'risida zukko mulohazalar bilan hozirgi kunda serhosil yozmoqda.

Post-Oslo, post-ming yillik, Post-Intifada davrida qarshilik adabiyotini tushunish ushbu moddiy siljishni tan olishni talab qiladi. Ammo bu bu aloqalar va meroslarni butunlay bekor qilishni anglatmaydi. O'tgan asrning qarshilik adabiyotiga asos bo'lgan jamoatchilik va qat'iyatlilik ruhi muhim biriktiruvchi ip bo'lib qolmoqda va boshqa yo'l bilan juda uzoqqa borish—bugungi Falastin yozuvlarini qarshilik adabiyoti tamoyillaridan norozi sifatida o'qish—bu ham yomon xizmat qiladi. Ushbu asarlarning tarixiy va siyosiy asoslarini yashirib, faqat hunarmandchilik yoki shaxsiy ifodaga qaratilgan o'qish adabiyot haqidagi fikrlashning eng generativ va hamkorlikdagi usullarini xiralashtiradi.

Xo'sh, qanday qilib biz, xususan, falastinparast ittifoqchilar va mutafakkirlar, qarshilik adabiyotining qonuniy salohiyatidan kuch topib, hozirgi sharoit va imkoniyatlar haqida aniq ma'lumotga ega bo'lishimiz mumkin?

Menimcha, ushbu yozuvda biz izlayotgan aloqalar va talqinlarda kengayishga qaratilgan yanada foydali va saxovatli adabiy nutq mumkin. Zamonaviy yozuvchilarning so'zlari hali ham maktab o'quvchilari tomonidan kuylanishi ehtimoldan yiroq bo'lsa-da, bizning hozirgi media manzaramizda yozuvni keng, rasmiy nashrsiz, ko'proq tarjima qilingan va ingliz tilidagi asarlarni onlayn ravishda tarqatishga imkon beradigan sig'im mavjud. har qachongidan ham.

Ilmiy yangiligi

Qarshilik adabiyoti ilmiy yangiligi shundaki, unafaqat badiiy matnlarni tahlil qiladi. Shuningdek, u o'quvchilarga ozodlik harakatlarida sodir bo'layotgan ba'zi shoshilinch siyosiy va madaniy munozaralar haqida qisqacha ma'lumot beradi. Xarlou

Livan, Janubiy Afrika, Salvador, Nikaragua, Keniya, Misr va Nigeriyada adabiyotini olib boradigan turli mintaqalardagi so'nggi ijtimoiy va siyosiy voqealar haqida qisqacha ma'lumot beradi. U matnlar va madaniyatning o'zini qarama-qarshilik maydonlari sifatida muhokama qiladi, ko'pincha aniq uyushgan ozodlik harakatlari bilan, shuningdek, odamlarning o'z hayotlarini boshqarish uchun jamoaviy kurashlari bilan bog'liq. Qarshilik adabiyotining adabiy qarshilik matniga tizimli hurmati Xarlouning tanqidiy yondashuvining ajralib turadigan xususiyatlaridan biridir. U matn va muallifning siyosiy va tarixiy kontekstlari va niyatlari bilan bog'liq bo'lib, odatda torroq aniqlangan madaniy yoki adabiy masalalar bilan bog'liq. Xarlouning o'z ishi asosida kim uchun va nima uchun yozadi, degan savollar, chunki u o'z tadqiqotida muhokama qilingan yozuvchilar va matnlar ishini qamrab olgan juda o'xshash savollarga ishora qiladi. Xarlouning "nazariy-tarixiy kontekst" ochilish bobida, ehtimol, uning ish taxminlaridan eng muhimi nima — "qarshilik adabiyoti nazariyasi uning siyosatida" Xarlouning "qarshilik adabiyoti" atamasi uchun keltirgan so'zlari Gassan Kanafani 1966 yilgi tadqiqot, ish g'ol qilingan Falastindagi qarshilik adabiyoti: 1948-1966. Bu mustamlakachilikka va uning vorislariga qarshilik ko'rsatadigan adabiyot. Xarlou odatda umumiy adabiy toifalar — she'riyat (2-bob), rivoyat (3-bob) va avtobiografiya (4-bob: "siyosiy mahbuslarning qamoqxona xotiralari") doirasidagi keng milliy va lingvistik matnlar/kontekstlarning o'ziga xos xususiyatlarini ko'rib chiqadi.

"Kelajakka sodiqlik: Utopiya, Distopiya va mustaqillikdan keyingi o'zgarishlar" yakuniy bobida umumiy bo'linmalar biz bilgan adabiy va siyosiy toifalar mavjud bo'lgan kelajakni shakllantirishga harakat qiladigan badiiy matnlarni ko'rib chiqishga imkon beradi tubdan o'zgartirildi. Qizig'i shundaki, bu yerda boshqa har qanday adabiy shakldan ustun bo'lgan rivoyat. Qarshilik adabiyoti davomida hikoya she'riyat yoki teatr yoki savodli qarshilik madaniyati emas, balki ommabop turli xil shakllarga nisbatan oqilona imtiyozga ega. Bu afzallik qarshilik adabiyoti uchun ham, tanqidiy tadqiqotlar uchun ham mumkin bo'lgan yo'nalishlar va muammolarni, keyingi ish uchun unumli boshlanishni — hech bo'lmaganda janr siyosatida taklif qiladi

Xulosa

Shunday qilib aytishimiz mumkinki, boshqa maktablar va savodxonlik harakatlari kabi o'rtacha qarshilik o'z oqimlari va kamchiliklariga ega edi dunyo bo'ylab turli xil qarshilik harakatlarini ag'darish uchun shakllantirgan ushbu inqilobiy adabiyotning hissasiga e'tibor bermangulturalimperializm va super kuchlarning siyosiy hukmronligi va inson tafakkurini shakllantirishga yordam beradi. Faylasuflar va mutafakkirlar har qanday tarzda yoki qaysidir ma'noda qarshilik harakatlarining orqasida turishdi. Ular, ozodlik va adabiyot o'rtasidagi bog'liqlikni sinchkovlik bilan ko'rib chiqish orqali bu asarlar o'z-o'zidan va tabiatan siyosiy ekanligini ko'rsatadi va bu adabiyotni o'qish uchun qilingan harakatlar aks holda to'liq bo'lmagan va mas'uliyatsiz talqin qilishni taklif qiladi. She'riyat, gazetalar va qo'shiqlar odatda abolitsionistik harakatga bo'lgan ishtiyoq va qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish uchun ishlatilgan. Bundan tashqari, ba'zi qul bo'lgan odamlar qul haqidagi rivoyatlarni nashr etishdi, ular o'zlarining qullik tajribalari haqida hujjatlashtirdilar va gapirdilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Sa'dāwī, Nawāl (2007). *Woman at point zero*. ISBN 978-1-350-22401-8. OCLC 1241540108.
2. ^ Olsson, Göran; et al. *The Black Power Mixtape 1967-1975*. OCLC 1204753681.
3. ^ Doris Y. Kadish; Deborah Jenson, eds. (January 2015). *Poetry of Haitian independence*. Translated by Norman R. Shapiro. ISBN 978-0-300-19559-0. OCLC 946294720.
4. ^ Pussy Riot (Musical group) (5 February 2013). *Pussy Riot! : a punk prayer for freedom: letters from prison, songs, poems, and courtroom statements, plus tributes to the punk band that shook the world*. ISBN 978-1-55861-834-3. OCLC 812258791.
5. ^ Pozdorovkin, Maxim; et al., *Pussy Riot- A Punk Prayer*, OCLC 1202533007
6. ^ Accilien, Cécile (2016-06-01), "Peck, Raoul", *African American Studies Center, Oxford University Press*, doi:10.1093/acref/9780195301731.013.74764, ISBN 978-0-19-530173-1
7. ^ Pontecorvo, Gillo; et al. *La Bataille d'Alger = The Battle of Algiers*. OCLC 1246183406.
8. ^ DuVernay, Ava; et al., *Selma*, OCLC 1117277733
9. ^ White, Edmund. *The Stonewall reader*. ISBN 978-1-9848-4633-4. OCLC 1099657074.
10. ^ "The African American Odyssey: A Quest for Full Citizenship: Abolition, Anti-Slavery Movements, and the Rise of the Sectional Controversy"
11. . Library of Congress. Retrieved 2021-05-04.
12. ^ Olney, James (1984). "'I Was Born': Slave Narratives, Their Status as Autobiography and as Literature". *Callaloo* (20): 46–73. doi:10.2307/2930678. ISSN 0161-2492. JSTOR 2930678.
13. ^ "A People's History of the United States", Howard Zinn on Democratic Education, Routledge, pp. 73–92, 2016-01-08, doi:10.4324/9781315636245-7, ISBN 978-1-315-63624-5
14. <http://www.dwrl.utexas.edu2>.
15. <http://www.wikipedia.com3>.
16. Harlow, Barbara.
17. *Resistance Literature*
18. . Methuen, 19874.
19. Fanon, Frantz.
20. *The Wretched of The Earth*.
21. Grove Press:France.19617.
22. Gandhi,M.K
23. . *Hind Swaraj*.(online)1909.
24. Musinovna , R. M. ., & G'ayratovna, G. N. . (2023). DEVELOPING CULTURE,LANGUAGE AND LITERATURE THROUGH INTERNATIONAL LITERATURE. *Integration Conference on Integration of Pragmalinguistics, Functional Translation Studies and Language Teaching Processes*, 82–84. Retrieved from <https://www.conferenceseries.info/index.php/online/article/view/970>
25. <https://scholar.google.com/scholar?oi=bibs&cluster=11607666595275531003&btnI=1&hl=en>